

Spis treści

Podziękowania	11
Wstęp do wydania drugiego	15
 ROZDZIAŁ 1. Badanie materiałów wizualnych. Ku krytycznej metodologii badań nad wizualnością	19
1.1. Wstępny przegląd zagadnień związanych ze sferą wizualną	19
1.2. Kultura wizualna: społeczne uwarunkowania obiektów wizualnych i ich oddziaływanie	25
1.3. Ku krytycznej metodologii badań nad wizualnością	31
1.4. Narzędzia metodologiczne: obszary i modalności	33
1.4.1. Obszar wytwarzania	34
1.4.2. Obszar samego obrazu	40
1.4.3. Obszar odbiorczości	43
Podsumowanie	47
Dalsze lektury	48
 ROZDZIAŁ 2. Jak posługiwać się tą książką	49
2.1. Lektura wybiórcza pod kątem obszarów i modalności	50
2.2. Lektura wybiórcza pod kątem wybranych obrazów	51
2.3. Dlaczego należy przeczytać także inne książki	53
2.4. Jak funkcjonuje każdy z rozdziałów	54
2.5. Krótko o tym, jak znaleźć materiał wizualny, sporządzić do niego odsyłacze oraz jak go reprodukować	54

ROZDZIAŁ 3. „Dobre oko”. Analiza obrazów przy zastosowaniu interpretacji kompozycyjnej	57
3.1. Interpretacja kompozycyjna: wprowadzenie	57
3.2. Interpretacja kompozycyjna: technologie i wytwarzanie obrazu	62
3.3. Interpretacja kompozycyjna: struktura kompozycyjna samego obrazu	62
3.3.1. Treść	63
3.3.2. Kolorystyka	63
3.3.3. Organizacja przestrzenna	64
3.3.4. Światło	70
3.3.5. Zawartość ekspresyjna	71
3.4. Interpretacja kompozycyjna ruchomych obrazów	73
3.4.1. Inscenizacja	73
3.4.2. Montaż	76
3.4.3. Dźwięk	78
3.4.4. Streszczenie schematu Jamesa Monaco	78
3.5. Interpretacja kompozycyjna: ocena	79
Podsumowanie	80
Dalsze lektury	81
 ROZDZIAŁ 4. Analiza treści. Opowiadanie o tym, co (sądzisz, że) widzisz	 83
4.1. Analiza treści: wprowadzenie	83
4.2. Cztery kroki do analizy treści	86
4.2.1. Poszukiwanie przedstawień	86
4.2.2. Opracowanie kategorii do kodowania	89
4.2.3. Kodowanie przedstawień	92
4.2.4. Analiza wyników	93
4.3. Analiza treści: ocena	97
Podsumowanie	99
Dalsze lektury	99
 ROZDZIAŁ 5. Semiologia. Obnażanie przesądów pod gładką powierzchnią piękna	 101
5.1. Semiologia: wprowadzenie	101
5.2. Wybór obrazów do badania semiologicznego	106
5.3. Znak i procesy tworzenia jego znaczeń	106
5.3.1. Co to jest znak?	106
5.3.2. Sposoby opisu znaków	110
5.3.3. Znaki we wzajemnych relacjach	117
5.3.4. Znaki i kody, systemy odniesień i mitologie	122
5.3.5. Wymykające się znaki	125
5.4. O publiczności i interpretacjach	126
5.4.1. Dekoder do reklam	126
5.4.2. Społeczne wytwarzanie znaczenia	129

5.5. Semiologia: ocena	131
Podsumowanie	134
Dalsze lektury	134

ROZDZIAŁ 6. Psychoanaliza. Kultura wizualna, przyjemność wzrokowa

i wizualne zerwanie	135
6.1. Psychoanaliza i wizualność: wprowadzenie	135
6.2. Nieco bardziej rozwinięte wprowadzenie do zagadnień psychoanalizy i wizualności: podmiotowość, seksualność i nieświadomość	138
6.3. Oglądając filmy z Laurą Mulvey	142
6.3.1. Kompleks kastracyjny i przyjemność wzrokowa	143
6.3.2. Faza lustra i przyjemność wzrokowa	148
6.3.3. Reflektor Mulvey	151
6.4. Od fetysza do maskarady: inne przedstawienia kobiecości	152
6.5. Od spojrzenia voyeurystycznego do lacanowskiego: inne sposoby widzenia	156
6.6. Od dyscyplin podporządkowania do potencjału fantazji	161
6.7. Spojrzenia queer	164
6.8. Refleksyjność	166
6.9. Psychoanaliza i wizualność: ocena	168
Podsumowanie	171
Dalsze lektury	171

ROZDZIAŁ 7. Analiza dyskursu I. Tekst, intertekstualność i kontekst

7.1. Dyskurs i kultura wizualna: wprowadzenie	173
7.2. Analiza dyskursu I i analiza dyskursu II	178
7.3. Znaleźć źródła	181
7.3.1. Znaleźć źródła: informacje ogólne	181
7.3.2. Znaleźć źródła: ikonografia	183
7.4. Analiza dyskursu I: wytwarzanie dyskursu i jego organizacja retoryczna	189
7.4.1. Badanie retorycznej organizacji dyskursu	189
7.4.2. Badanie społecznego wytwarzania dyskursu	199
7.5. Analiza dyskursu I a refleksyjność	201
7.6. Analiza dyskursu I: ocena	203
Podsumowanie	204
Dalsze lektury	205

ROZDZIAŁ 8. Analiza dyskursu II. Instytucje i sposoby widzenia

8.1. Inne wprowadzenie do dyskursu i kultury wizualnej	207
8.2. Znaleźć źródła do analizy dyskursu II	213
8.3. Aparat instytucjonalny galerii i muzeum	214

8.4. Technologie galerii i muzeum	219
8.4.1. Techniki wystawiennicze	220
8.4.2. Wizualne i tekstualne techniki interpretacji	222
8.4.3. Techniki rozplanowania	224
8.4.4. Techniki dotykowe	225
8.4.5. Przestrzeń poza ekspozycjami	226
8.5. Zwiedzający	227
8.6. Analiza dyskursu II: ocena	229
Podsumowanie	231
Dalsze lektury	231
ROZDZIAŁ 9. Badania widowni. Jak ludzie oglądają telewizję	233
9.1. Badania widowni: wprowadzenie	233
9.2. Kodowanie i dekodowanie znaczenia przedstawień wizualnych	236
9.3. Badania obszaru odbiorczości	240
9.3.1. Zastosowanie wywiadów w badaniu procesu dekodowania	240
9.3.2. Etnografie publiczności	245
9.4. Badania widowni: ocena	250
Podsumowanie	254
Dalsze lektury	254
ROZDZIAŁ 10. Podejście antropologiczne. Bezpośrednia obserwacja życia społecznego obiektów wizualnych	255
10.1. Społeczne życie obrazów: wprowadzenie	255
10.2. Społeczne życie przedmiotów: materialność, materializacja i mobilność	258
10.3. Jak obserwować społeczne życie obrazów	264
10.3.1. Znaleźć obrazy	265
10.3.2. Materialność obiektu wizualnego	267
10.3.3. Co dzieje się z obiektem wizualnym w konkretnym miejscu	268
10.3.4. Mobilność obiektu wizualnego	270
10.3.5. Skutki oddziaływania obiektu wizualnego	270
10.3.6. Refleksyjność i antropologiczne podejście do obrazów	273
10.4. Podejście antropologiczne: ocena	274
Podsumowanie	276
Dalsze lektury	277
ROZDZIAŁ 11. Zdjęcia jako część projektu badawczego. Wywiad na podstawie zdjęć, dokumentacja fotograficzna oraz inne zastosowania fotografii	279
11.1. Zdjęcia jako część projektu badawczego: wprowadzenie	279
11.2. Zdjęcia jako wsparcie badań w naukach społecznych	282
11.2.1. Wywiad na podstawie zdjęć	283
11.2.2. Dokumentacja fotograficzna	286

11.3. Zdjęcia jako uzupełnienie badań w naukach społecznych	289
11.3.1. Zdjęcia jako „konkretyzacja uogólnienia”	289
11.3.2. Zdjęcia, które potrafią uchwycić „charakter”	291
11.3.3. Kilka uwag praktycznych	293
11.4. Etyka badań i refleksyjność przy wykonywaniu zdjęć stanowiących element projektu badawczego	294
11.4.1. Badania oparte na współpracy	295
11.4.2. Refleksyjność	297
11.4.3. Zgoda	297
11.4.4. Prawa autorskie	298
11.4.5. Zwrot zdjęć	298
11.5. Zdjęcia jako część projektu badawczego: ocena	299
Podsumowanie	300
Dalsze lektury	301
ROZDZIAŁ 12. Przegląd metod interpretacji materiałów wizualnych	303
12.1. Wprowadzenie	303
12.2. Obszary, modalności i metody	304
12.3. Łączenie metod	307
Dodatkowa literatura dotycząca mediów wizualnych	309
Bibliografia	313
Spis terminów kluczowych	329
Indeks nazwisk	333